

της Ελένης Βασιλάκη

Η συγγραφέας Ντόνα-Λίλιαν Καπόν είναι γόνος παλιάς ελληνοεβραϊκής οικογένειας, μέλη της οποίας άφησαν ιστορία και στην Κρήτη.

Βλέπετε η μητέρα της, Μαφάλντα, γεννήθηκε και μεγάλωσε στα Χανιά και ο θεός της, ο δαιμόνιος και επιτυχημένος επιχειρηματίας, Λέων Άλμπερτ συνέδεσε το όνομα του, κι ας προσπάθησαν κάποιοι να μείνει στην αφάνεια, με κάποια από τα πλέον εμβληματικά έργα στο νησί, όπως η Δημοτική Αγορά των Χανίων, η γέφυρα του ποταμού Κερίτη, αλλά και το τμήμα της Εθνικής Οδού που συνδέει τα Χανιά με το Ρέθυμνο.

Η Ντόνα-Λίλιαν Καπόν έζησε όλη της τη ζωή στην Αθήνα, όμως τα καλοκαίρια ένα μεγάλος μέρος των διακοπών της το περνούσε στην Κρήτη κι έτσι κράτησε ζωντανές πολλές από τις μνήμες εκείνων των όμορφων περιόδων.

Θυμάται όπως μας είπε, κυρίως, την αγάπη και το ενδιαφέρον που εισέπραττε από τους συγγενείς της στο νησί που την έκαναν να νιώθει πως ήταν το κέντρο του κόσμου.

Θυμάται επίσης τις ιστορίες που της διηγούνταν, τους κρητικούς μεζέδες που γεύονταν και τα δώρα που λάμβανε από συγγενείς και οικογενειακούς φίλους.

Οικογένεια με βαθιές εμπορικές ρίζες και στην Κρήτη και στην Αθήνα η δική της με τον προπάππου της να τον αποκαλούν «Βενιζέλο του εμπορίου».

Η συγγραφέας ως ενήλικη σπούδασε Γαλλική και Αγγλική Φιλολογία και δίδαξε ως καθηγήτρια για πολλά χρόνια ενώ ειδικεύθηκε στις μεταφράσεις ιατρικών κειμένων.

Διετέλεσε επίσης, επί σειρά ετών, μέλος των διοικητικών συμβουλίων της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών και του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος, από τη θέση της γενικής γραμματέως.

Το 2018, η Ντόνα-Λίλιαν Καπόν τιμήθηκε με ειδική πλακέτα από τον ελληνικό εβραϊσμό, σε αναγνώριση του πολύπλευρου έργου της και της στήριξης που προσέφερε στη δημιουργία του Μουσείου Ολοκαυτώματος Ελλάδος.

Τα τελευταία χρόνια ωστόσο ασχολείται με τη συγγραφή βιβλίων.

Το δεύτερο βιβλίο της

Πρώτα εκδόθηκε το έργο της «Αίνιγμα-Από τον Τόμας Μπέκετ στην Αθήνα του 21ου αιώνα», όπου η συγγραφέας έχοντας ανακαλύψει μια απίστευτη, ακόμα και για την ίδια, διαδρομή της οικογένειάς της μας παρουσιάζει τις ρίζες της με αρκετές αναφορές στην Κρήτη.

Το δεύτερο συγγραφικό της πόνημα «Νοσταλγία για μια Αθήνα που αγάπησα 1947-1957» συμπληρώνει τις ψηφίδες της ιστορικής διαδρομής όχι μόνο της μεγάλης οικογένειάς της αλλά και της ίδιας της εβραϊκής κοινότητας βάζοντας μας στο κλίμα της ζωής και τις εικόνες που παρουσίαζε τότε η μεταπολεμική Αθήνα, όπου ζούσε.

Μέσα από περιγραφές, που διαπνέονται από τρυφερότητα και αγάπη, η Ντόνα Λίλιαν Καπόν στο νέο της βιβλίο ξαναζωντανεύει μια Αθήνα που δεν μπορεί παρά να ξυπνά νοσταλγικά συναισθήματα σε εκείνους που έζησαν στην Πρωτεύουσα τα δύσκολα μεταπολεμικά χρόνια.

Όπως μας διηγείται η κ. Καπόν, το βιβλίο αυτό προέκυψε ως εσωτερική ανάγκη καθώς τα χρόνια που είχαν προηγηθεί, με τις βαρβαρότητες του Β Παγκοσμίου Πολέμου, τους είχαν σημαδέψει και δεν ήθελε οι μνήμες της οικογένειάς της να χαθούν.

Αποδεκατισμένη από το ναζισμό η οικογένειά της, (πολλοί από τους στενούς συγγενείς της δολοφονήθηκαν στο Άουσβιτς), κι έχοντας την εικόνα ακόμα περισσότερων μελών της εβραϊκής κοινότητας, ουσιαστικά των τελευταίων Εβραίων της Κρήτης, στο βυθό της θάλασσας μετά το ναυάγιο του πλοίου «ΤΑΝΑΪΣ», η Λίλιαν Καπόν βίωσε την περίοδο που περιγράφει στο βιβλίο της ως «Αναγέννηση».

«Θέλαμε να ζήσουμε, να υπερβούμε τις δυσκολίες, να ξεπεράσουμε την έλλειψη εμπιστοσύνης που υπήρχε τότε απέναντι στους Εβραίους» ,μας λέει και μας εκμυστηρεύεται πως όλα αυτά τα βιώματα την είχαν κάνει τότε, αν και μικρό παιδί, να σκέφτεται και να συμπεριφέρεται ως μεγάλη. Κάποιες φορές αναρωτιόταν μάλιστα με την παιδική της αθωότητα: «Μήπως έχουμε κάνει κάτι κακό και μας κυνηγούν?».

Δυστυχώς, προσθέτει, πάντα θα υπάρχει ένας αποδιοπομπαίος τράγος και δυστυχώς πάντα θα υπάρχει αντισημιτισμός και στην περίπτωση των Εβραίων θα ενοχλεί κάποιους το ότι είναι ένας λαός που δεν σβήνει το παρελθόν του και δεν αφομοιώνεται, σε όποια γωνιά της γης κι αν βρεθεί.

Το νέο της βιβλίο η κ. Καπόν το αφιερώνει στον παππού της Ισαάκ Βενιαμίν Καπόν, θύμα της ναζιστικής θρηιωδίας στα στρατόπεδα Άουσβιτς- Μπιρκενάου, που δεν πρόλαβε να αγαλιάσει.

Όπως περιγράφει, ο υπερήφανος, επιβλητικός άρχοντας της αγοράς πιάστηκε στην παγίδα των Γερμανών και κατέληξε, μαζί με τη γιαγιά της, Ντόνα, την κόρη του Σαρίνα, τον γαμπρό του Ισαάκ Ρούσσο και το εξάχρονο εγγονάκι του Αιμίλιο-Σαμουήλ,

στα στρατόπεδα εξόντωσης Άουσβιτς-Μπιρκενάου, «απ' όπου ελευθερώθηκε με τη μορφή γκρίζου καπνού μέσα από τα φουγάρα των κρεματορίων που δούλευαν νυχθημερόν για την καύση εκατομμυρίων θυμάτων».

Ο παππούς της, που ήταν ένας δραστήριος και επιτυχημένος επιχειρηματίας, είχε επενδύσει χρήματα, πριν τον πόλεμο, αγοράζοντας ένα ακίνητο επί της οδού Αρμένη Βράιλα 22, στην Αθήνα προσφέροντας έτσι ένα ασφαλές καταφύγιο στην οικογένεια του κατά τα μεταπολεμικά χρόνια.

Γύρω απ αυτό το σπίτι και τη ζωή της οικογένειας όταν πρωτοεγκαταστάθηκε εκεί περιστρέφεται αυτό το δεύτερο βιβλίο της Λίλιαν Καπόν.

Όμορφες οικογενειακές στιγμές, παιδικές αναμνήσεις από το σπίτι, τη γειτονιά, τους ανθρώπους της, το σχολείο, την ευρύτερη περιοχή του Πεδίου του Άρεως, ζωντανεύουν μια Αθήνα διαφορετική από την Πρωτεύουσα του σήμερα, πιο ανθρώπινη, κι ας ήταν πληγωμένη από τον πόλεμο, όπως και οι ψυχές των ανθρώπων της.

Ο πατέρας της Λίλιαν Καπόν, ο Βενιαμίν, αναφέρει στο βιβλίο, επέστρεψε από το Μέτωπο του 1940 τραυματίας, με βαριά κρουαγήματα, και υποχρεώθηκε σε ακρωτηριασμό των κάτω άκρων. «Τα χέρια του, ευτυχώς, γλίτωσαν από τον ακρωτηριασμό, ενώ θυσιάστηκαν και τα δυο του κάτω άκρα από τα μετατάρσια, σε επέμβαση που διεξήχθη στη Μονή Πετράκη (είχε τότε διασκευαστεί σε νοσοκομείο) από τον θρυλικό στρατιωτικό χειρουργό Καθηγητή Αίσωπο...» περιγράφει η κ. Καπόν.

Τα κατάφερε όμως και μπόρεσε με τη σύζυγο του Μαφάλντα να συνεχίσουν τη ζωή τους φέροντας στον κόσμο τρία παιδιά, το Ροβέρτο, τη Λίλιαν και αργότερα το Μωυσή.

Το νέο τους σπίτι, που είχε αγοράσει ο παππούς της Ισαάκ Βενιαμίν Καπόν, «Ήταν κι αυτό σαν ζωντανός οργανισμός, πληγωμένο από τις άστοχες ανθρώπινες παρεμβάσεις και τον ανελέητο χρόνο που είχε συμμαχήσει μαζί τους. Κι όμως, εξέπεμπε μια ακατανίκητη γοητεία που δεν με άφηνε αδιάφορη...» σημειώνει στο βιβλίο της η συγγραφέας.

Μάλιστα όπως αργότερα η ίδια ανακάλυψε αυτό το σπίτι το είχε φτιάξει και το κατοίκησε ο περίφημος αρχιτέκτονας, αρχαιολόγος και ακαδημαϊκός, Αναστάσιος Ορλάνδος.

Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου της και με επίκεντρο αυτό το σπίτι ξεπηδούν οι ιστορίες διαφόρων ανθρώπων που είτε είχαν σχέση με το συγκεκριμένο κτίριο, είτε με τη γειτονιά και τον κύκλο φίλων και γνωστών της οικογένειας Καπόν.

Ξεπηδούν ξεχασμένα επαγγέλματα στη μεταπολεμική Αθήνα και χαρακτηριστικές φιγούρες ανθρώπων, όπως ο πλανόδιος παγωτατζής και μανάβης, ο ψαράς, ο φωτογράφος, ο γιαουρτάς κ.α.

Επίσης σημεία εμβληματικά της Πρωτεύουσας όπως το Πεδίον του Άρεως, ο ναός του Αγίου Χαραλάμπου με τις εικόνες που είχε φιλοτεχνήσει ο Φώτης Κόντογλου.

Όλα αυτά κι ακόμα περισσότερα παίρνουν χρώμα, άρωμα, λαλιά και ζωντανεύουν μπροστά στον αναγνώστη που μοιράζεται τη νοσταλγία της συγγραφέως για εκείνη την Αθήνα, για την ευτυχισμένη παιδική της ζωή, λόγω της αγάπης που έπαιρνε κι έδινε μέσα κι έξω από το σπίτι της οδού Αρμένη Βράιλα 22.

Ο τρόπος που γράφει και περιγράφει η Λίλιαν Καπόν καταφέρνει με τρόπο μοναδικό να μετατρέψει τον αναγνώστη σε κοινωνό των βιωμάτων της.

Ταυτόχρονα το πλούσιο φωτογραφικό υλικό που συμπληρώνει το βιβλίο, σαν κομμάτια του παζλ, ενισχύουν το ζητούμενο της συγγραφής του, δηλαδή το πέραςμα σε μια περίοδο, που ναι μεν σφράγισε με τα δεινά του ο πόλεμος, αλλά όλοι είχαν ανάγκη να ζήσουν στο έπακρο και να χαρούν, λες και η ζωή τους ξεκινούσε τότε και στις λευκές τις σελίδες της ήθελαν να υπάρχουν μόνο χαρούμενες στιγμές πλημμυρισμένες με αγάπη και τρυφερότητα.

ΠΗΓΗ: ιστοσελίδα newshub.gr, 21.7.2024